

Strategia 2021–2025

Kuuloliiton toiminnan ja talouden
suuntaviivat vuosille 2021–2025

Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. PÄÄMÄÄRÄNÄ ESTEETÖN JA SAAVUTETTAVA YHTEISKUNTA	5
3. ARVOT.....	5
4. YMPÄRISTÖANALYYSI STRATEGIAN POHJANA.....	5
5. STRATEGISET VALINNAT JA TAVOITTEET	6
5.1 KUULOVAMMAISTEN OSALLISUUS OPISKELUSSA, TYÖELÄMÄSSÄ, JULKISISSA PALVELUISSA JA VAPAA-AJALLA TOTEUTUU	6
5.2 KUULOVAMMAISET, KUULOLIITTO JA KUULOYHDISTYKSET OVAT EDELLÄKÄVIJÖITÄ YHTEISKUNNAN DIGITALISAATION HYÖDYNTÄMISESSÄ	8
5.3 KUULOLIITON JA KUULOYHDISTYSTEN TOIMINTA ON AJANMUKAISTA JA AVOINTA KAIKILLE TOIMIJOILLE.....	8
5.4 KUULOSTA HUOLEHTIMINEN TUOTTAU HYVINVOINTIA	9
5.5 KUULOLIITTO ON AKTIIVISESTI MUKANA KEHITTÄMÄSSÄ KUULONKUNTOUTUKSEN PALVELUJA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN UUDISTUKSESSA	10
6. TALouden NÄKYMÄT STRATEGIAKAUDELLA 2021-2025	11
7. YHTEENVETO	13

1. Johdanto

Kuuloliitto on uuden aikakauden alkumetreillä ja uudistetut säännöt luovat uudet rakenteet toiminnalle. Kuuloliiton arvot yhdenvertaisuus, yhdessä tekeminen ja ihmisläheisyys ovat tärkeitä toimintamme kivijalkoja. Vuosi 2020 oli niin poikkeuksellinen vuosi, ettei sellaista ole historiankirjoihin aiemmin kirjoitettu. Poikkeuksellisista ajoista syntyy jotain uutta, jota kohden Kuuloliittokin on nyt matkalla.

Mitä ja missä me haluamme olla viiden vuoden päästä? Strategia viitoittaa tietä kohti tulevaisuutta. Viiden vuoden päästä uskomme, että yhteiskunta huomioi kuulovammaiset ihmiset entistä paremmin ja olemme saaneet joukkoomme uusia, kuulostaan kiinnostuneita ihmisiä.

Kuuloliiton uusi strategia ohjaa koko liiton ja yhdistysten toimintaa. Strategiaa ei ole tarkoitettu pöytälaatikossa säilytettäväksi vaan ohjaamaan arkista aherrusta. Tarkoitus on, että jokainen Kuuloliiton työntekijä ja vapaaehtoinen löytäisivät itsensä strategiasta ja sen toteuttajana. Kuuloliiton toiminta pohjautuu entistä vahvemmin vapaaehtoisten, työntekijöiden ja kumppanien yhteistyölle.

Tiedon saanti, palvelujen saavutettavuus ja osallisuus yhteiskunnassa ovat kansalaisen perusoikeuksia, joiden toteutuminen ei ole itsestään selvää kuulovammaisen arjessa. Kuuloliitto turvaa kuulemiseen liittyvän tiedon saannin sekä varmistaa, että yhteiskunnan tuottamat palvelut ovat saavutettavia. Kuuloliitto panostaa strategiakaudella asiantuntemuksen kehittämiseen, vahvaan oikeuksien valvontaan ja lainsäädäntöön vaikuttamiseen.

Jokaisella kuulovammaisella on oikeus saada kuulon apuvälineitä sekä muuta kuntoutusta, ja näitä oikeuksia Kuuloliiton tulee valvoa. Tavoitteena on, että ikäkuuloisten kuulonkuntoutuksen palveluja saisi sosiaali- ja terveyskeskuksista. Vaikuttamistyössä tärkeässä roolissa ovat myös vapaaehtoistoimijat, joita Kuuloliitto kannustaa aktiivisesti vaikuttamaan päätöksentekoon.

Koronakriisin keskellä Kuuloliitto siirtyi vauhdilla digiaikaan. Poikkeustilan aikana hyväksi havaittuja käytäntöjä hyödynnetään uudella strategiakaudella ja toimintaa toteutetaan verkossa. Samalla varmistetaan, että yhteiskunnan verkossa tuottamat palvelut ovat saavutettavia kuulovammaisille. Tässä tarvitaan avointa yhteistyötä eri toimijoiden, niin viranomaisten kuin vapaaehtoisten kanssa.

Yhtenä strategian painoalueena on, että yhdistys- ja vapaaehtoistoiminta olisi kevyesti hallinnoitua ja aktiivista. Yhdistystoiminnan tulee uudistua, jotta se pystyy tarjoamaan kohtaamispaikkoja kaikille kuuloasioista kiinnostuneille. Tämän edistämiseksi vapaaehtoisten kanssa yhdessä kehitetään erilaisia vertais- ja vaikuttamistoiminnan muotoja.

Uutena teemana strategiakaudella on kuulosta huolehtimisen merkitys osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kehittämistyössä tarkastellaan kuulon heikkenemiseen liittyviä sosiaalisia tekijöitä.

Talouden reunaehdot strategiakaudella ohjaavat Kuuloliittoa suuntaamaan, priorisoimaan ja uudistamaan toimintaa siten, että keskeisten tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista. Veikkauksen tuottojen lasku, Kuuloliiton kiinteistöjen vaatimat korjaukset ja yhteiskunnallinen epävarmuus vaikuttavat Kuuloliiton talouteen. Varainhankintaa kehitetään merkittävästi sekä etsitään uusia, luotettavia kumppanuuksia.

Yhdessä olemme enemmän ja voimme rakentaa kuuloystävällistä Suomea.

Helsingissä, lokakuussa 2020

Sanna Kaijanen

Toiminnanjohtaja

2. Päämääränä esteetön ja saavutettava yhteiskunta

Kuuloliiton päämääränä on yhteiskunta, joka on kuulovammaiselle esteetön ja saavutettava. Tällaisessa yhteiskunnassa kuulovammaisilla on muiden kansalaisten kanssa yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistumiseen, työntekoon, harrastuksiin, kulttuuriin ja opiskeluun. Se edellyttää hyvää kuunteluympäristöä, esteetöntä viestintää sekä laadukkaita kuulonkuntoutuksen palveluja ja apuvälineitä.

3. Arvot

Arvot ovat valintoja ja toimintaa ohjaavia periaatteita, joihin on kiteytetty yhteinen ymmärrys siitä, mikä on tärkeää ja mitä kohti kannattaa mennä. Kuuloliiton arvoja ovat yhdenvertaisuus, yhdessä tekeminen ja ihmisläheisyys.

Yhdenvertaisuus

Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän henkilökohtaisista ominaisuuksistaan. Heillä tulee olla yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet osallistua yhteiskunnan toimintaan sen täysivaltaisina jäseninä ja saada tarvitsemiaan palveluita. Yhdenvertaisuus on meille arvo, jonka toteutumiseksi teemme jatkuvaa vaikuttamistyötä yhteiskunnan kaikilla eri tasoilla.

Yhdessä tekeminen

Päätöksenteossa ja toiminnassa meille on tärkeää, että kaikkien näkökulmat ja ajatukset saadaan mukaan keskusteluun. Tavoitteet kohti visiotamme toteutamme keskusteleavassa yhteistyössä vapaaehtoistoimijoiden ja toimihenkilöiden välillä. Tarvitsemme ja haluamme myös yhteistyökumppaneita, joiden kanssa meillä on yhteisiä tavoitteita. Yhdessä olemme vahvempia, näkyvämpiä ja osaavampia.

Ihmisläheisyys

Arvostamme ihmisten moninaisuutta, otamme toisemme huomioon sekä erilaisissa kommunikointitilanteissa että kaikessa arjen toiminnassa.

4. Ympäristöanalyysi strategian pohjana

Kuuloliiton strategia vuosille 2021–2025 pohjautuu liiton toimintaympäristön analyysiin, jossa on käsitelty keskeisimpiä suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja kehitystrendejä sekä niistä tehtyjä johtopäätöksiä. Analyysia varten kerättiin tausta-aineistoa, joka sisälsi paitsi uusimpia tutkimuksia, raportteja ja sidosryhmien näkemyksiä myös laajaa kokemukseräistä tietoa.

Strategiatyötä varten perustettiin strategiatyöryhmä, joka koostui liiton luottamushenkilöistä, johtoryhmän jäsenistä sekä henkilöstön edustajista. Strategiatyöryhmä on osallistanut eri tahoja, kuten henkilöstöä ja luottamushenkilöitä, strategian luomisen eri vaiheisiin. Luottamusjohdon näkemyksiä on käsitelty syksyllä 2019 muun muassa

piirien, toimialayhdistysten ja toimikuntien puheenjohtajien yhteisissä keskustelutilaisuuksissa sekä liittovaltuuston yhteydessä. Henkilöstö on työstänyt ympäristöanalyysiä useissa eri työpajoissa. Strategian luomisessa on ollut myös mukana ulkopuolisia konsultteja tukemassa Kuuloliiton strategisten valintojen tekemistä. Laajan ympäristöanalyysin perusteella on tehty ne viisi strategista valintaa, joihin Kuuloliitto toiminnassaan keskittyy seuraavalla strategiakaudella.

5. Strategiset valinnat ja tavoitteet

Strategiset valinnat kuvaavat sitä, mihin Kuuloliitto toiminnallaan pyrkii. Ne ovat toiminnan yleisiä, periaatteellisia ja pitkäjänteisiä linjauksia, jotka toteuttavat Kuuloliiton ja sen jäsenyhdistysten päämäärää, esteetöntä ja saavutettavaa yhteiskuntaa. Strategia on Kuuloliiton ja sen jäsenyhdistysten yhteinen strategia, joka ohjaa kaikkea toimintaa sekä valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Kuuloliiton pääasiallinen tehtävä on tukea sen jäsenyhdistyksiä toiminnassaan.

Jokaiselle strategiselle valinnalle on määritelty keskeisimmät tavoitteet ja toimenpideinjaukset. Tavoitteiden saavuttamiseksi yksityiskohtaisemmat toimenpiteet aika- ja tila- ja resurssitauluineen määritellään ja kuvataan vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa ja ne täsmennetään tarkemmin toimintasuunnitelmataulukoissa.

Miten Kuuloliitto toimii strategiakaudella 2021-2025?

Kuuloliitto on vahva vaikuttaja, joka osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun kuulovammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumisesta ja tekee työtä yhteiskunnallisten esteiden poistamiseksi. Kuuloliitto on aktiivinen jäsenyhdistysten tukija, joka auttaa yhdistyksiä kehittämään toimintaansa alati muuttuvassa toimintaympäristössä. Kuuloliitto on kuulovammaisten ryhmämuotoisten kuulokurssien ja leiritoiminnan innovatiivinen kehittäjä. Kuuloliitto on edelläkävijä digitalisaation käyttöönotossa ja tiedottaa aktiivisesti kuulovammaisille saavutettavista digitaalisista ratkaisuista. Kuuloliitto edistää kestävästä kehityksestä ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä huomioimalla ympäristövaikutukset toiminnassaan ja kilpailutuksissa.

5.1 Kuulovammaisten osallisuus opiskelussa, työelämässä, julkisissa palveluissa ja vapaa-ajalla toteutuu

Pitkäjänteisestä edunvalvonta- ja vaikuttamistyöstä huolimatta yhteiskunnassamme on vieläkin erilaisia osallistumisen esteitä kuulovammaisille. Sosiaaliset, fyysiset, digitaaliset ja asenteelliset esteet voivat estää kuulovammaista lasta, nuorta, työntekijää tai ikäihmistä saavuttamasta täyttä potentiaaliaan ja osallistumaan yhteiskunnan keskeisiin toimintoihin.

Koulumaailmassa ja työelämässä on viime vuosina lisääntyneet ratkaisut (esimerkiksi avoimet oppimisympäristöt, avokonttorit, ryhmähaastattelut rekrytoinnissa), jotka eivät huomioi kuulovammaisen oppilaan, opiskelijan ja työntekijän tarpeita oppimisessa, työllistymisessä ja työn tekemisessä. Kuuntelu-ympäristöjä on kehitetty

esteettömiksi mutta vieläkin on julkisia tiloja, joissa ei ole induktiosilmukkaa, se ei toimi tai sitä ei osata käyttää.

Koronaepidemian myötä tulleiden taloudellisten haasteiden myötä on uhkana, että vammaisten tarvitsemista palveluista ja esteettömyydestä aletaan säästää. Suomalaisen yhteiskunnan tulee panostaa kaikkien kansalaisten, myös kuulovammaisten, potentiaalin hyödyntämiseen eri yhteiskunnan osa-alueilla. Esimerkiksi jatkossa, väestön entisestään ikääntyessä, tarvitaan kaikkien työikäisten työpanosta yhteiskunnan toimintojen ylläpitämiseen.

Yhteiskunnassa tarvitaan myös laajempaa ymmärrystä kuulovammaisuuden vaikutuksista: kuulovamma tuo merkittäviä haasteita vuorovaikutukseen ja arjen eri tilanteisiin, kuten koulussa ja töissä pärjäämiseen sekä erilaisissa palveluissa asiointiin. Kuulovammaisten osallisuutta tukevien keskeisten palvelujen, kuten tulkkauspalvelun, osalta tulee varmistaa palvelun jatkuvuus ja kuulovammaisen tulkinkäyttäjän yksilöllisiin tarpeisiin vastaaminen.

Tavoite 1: Kuulovammaisilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella eri oppiasteilla sekä tehdä töitä ja edetä urallaan.

Toimenpidekokonaisuus 1: Kuuloliitto vahvistaa kuulovammaisten mahdollisuuksia osallistua varhaiskasvatukseen, opiskella, tehdä töitä ja edetään urallaan.

Tavoite 2: Esteettömien kuunteluympäristöjen ja kuulovammaisten osallistumismahdollisuuksia tukevien palvelujen ja sovellusten määrä on lisääntynyt.

Toimenpidekokonaisuus 2: Kuuloliitto osallistuu asiantuntijana esteettömien kuunteluympäristöjen ja kuulovammaisten osallistumismahdollisuuksia tukevien palvelujen ja sovellusten kehittämiseen.

Tavoite 3: Viranomaisten ja palveluntarjoajien sähköinen viestintä on kuulovammaisille saavutettavaa.

Toimenpidekokonaisuus 3: Kuuloliitto seuraa tiiviisti verkkoviestinnän vaatimustenmukaisuutta ja tekee yhteistyötä viranomaisten ja palvelujentarjoajien kanssa.

Tavoite 4: Yhä useampi kuulovammaisen saa yksilöllisiä tarpeita vastaavia tulkkauspalveluja, myös etätulkkauksena.

Toimenpidekokonaisuus 4: Kuuloliitto edistää lähi- ja etätulkkauksen sekä erityisesti kirjoitustulkkauksena toteutettavan tulkkauspalvelun saatavuutta.

Tavoite 5: Yhteiskunnallisessa kokemustoiminnassa on mukana kuulovammaisten näkökulma ja asiantuntijuus.

Toimenpidekokonaisuus 5: Kuuloliitto vahvistaa kuulovammaisten osallisuutta palveluiden kehittämisessä, muun muassa kokoamalla yhteen kuulovamma-alan kokemusasiantuntijat sekä -toimijat.

5.2 Kuulovammaiset, Kuuloliitto ja kuuloyhdistykset ovat edelläkävijöitä yhteiskunnan digitalisaation hyödyntämisessä

Digitalisaatio muokkaa ihmisten tapaa olla, toimia ja osallistua. Digitalisaatio luo uusia mahdollisuuksia sekä yhdistystoimintaan että ihmisten arkeen. Kuuloliitto on aktiivinen toimija selvittämässä digitalisaation mahdollisuuksia sekä riskejä kuulovammaisten arkeen. Digitalisaatio lisää erilaisten palvelujen saavutettavuutta. Digitalisaation seurauksena yhä suurempi osa tietoa on kirjoitetussa muodossa. Digitalisaatio tuo paljon uutta kuulovammaisten elämään, esimerkiksi eri toimijoiden asiointikanavilla ovat lisääntyneet chat-yhteydenottokanavat. Lisäksi ovat yleistyneet digitaaliset kuulokojeet, älypuhelimien kuulokojesovellukset sekä puheentunnistustekniikkaa käyttävät sovellukset.

Digitalisaatio tavoittaa parhaiten nuorempia huonokuuloisia ihmisiä. On huolehdittava siitä, että kaikilla henkilöillä olisi tarjolla edellytykset omaksua ja hyödyntää digitaalisia palveluita nyt ja jatkossa. Lisäksi on varmistettava, että digitaalisten palvelujen ohella säilyy myös perinteisiä asiointitapoja. Digitaalisten palveluiden jatkuva muutos ja kehitys tuovat haasteita digitaalisten taitojen kehittämiseen ja ylläpitämiseen.

Tavoite 6: Saavutettavat digitaaliset palvelut ja digituki ovat kuulovammaisten saatavilla eri puolella Suomea.

Toimenpidekokonaisuus 6: Kuuloliitto vaikuttaa digitaalisten palvelujen ja digitaalisen saavutettavuuteen ja saatavuuteen olemalla mukana asiaa koskevissa työryhmissä, verkostoissa ja kehittämistyössä.

Tavoite 7: Kuuloyhdistyksillä on valmiudet tarjota saavutettavia digitaalisia vertais- ja vapaaehtoistoiminnan muotoja.

Toimenpidekokonaisuus 7: Kuuloliitto auttaa kuuloyhdistyksiä tarjoamaan digitaalisia vertais- ja vapaaehtoistoiminnan muotoja.

5.3 Kuuloliiton ja kuuloyhdistysten toiminta on ajanmukaista ja avointa kaikille toimijoille

Järjestö- ja yhdistyskenttä ovat suurien haasteiden edessä, kun eri osapuolet tavoittelevat uusia toimijoita, kuten vapaaehtoisia ja kokemusasiantuntijoita, mukaan toimintaansa. Lisäksi järjestökentällä mietitään keinoja siihen, miten toimintaan saa-

daan mukaan ihmisiä erilaisista lähtökohdista. Kuuloliiton ja kuuloyhdistysten jäsenistö on – niin kuin monissa järjestöissä – ikääntynyttä ja pääasiassa suomenkielistä. Toimijoiden lisäksi Kuuloliitto, kuten monet muutkin järjestöt, kohtaavat haasteita toimintaedellytysten vahvistamisessa ja ylläpitämisessä. Yhteiskunnan kannattaa panostaa järjestöjen toimintaedellytysten varmistamiseen, koska esimerkiksi kuulolähipalvelutoiminta säästää yhteiskunnan rahoja tarjoamalla matalan kynnyksen tukea kuulokojeen käyttöön.

Tulevalla strategiakaudella Kuuloliitto ja kuuloyhdistykset varmistavat, että toimijoita on jatkossakin ja mahdollisimman moni Suomen eri-ikäisistä huonokuuloisista saa tukea. Valtakunnallisessa ja yhdistystoiminnassa uusia toimintatapoja edistetään ja hallinnollisia rakenteita uudistetaan. Näin eri lähtökohdista olevien uusien toimijoiden on helpompi tulla toimintaan mukaan ja jo toiminnassa mukana olevat vapaaehtoiset jaksavat aktiivisina toimijoina. Kaikessa toiminnassamme huomioidaan ihmisten moninaisuus sekä elämänvaihe-erityisyys kuulovammaisuudessa ja siihen liittyvissä tarpeissa.

Tavoite 8: Kuuloliitolla ja kuuloyhdistyksillä on kevyesti hallinnoitua toimintaa.

Toimenpidekokonaisuus 8: Kuuloliitto kehittää valtakunnallisia ja alueellisia vertais- ja vaikuttamistoiminnan muotoja yhdessä vapaaehtoisten kanssa.

Tavoite 9: Kuuloliitolla ja kuuloyhdistyksillä on osaavia ja sitoutuneita järjestötoimijoita.

Toimenpidekokonaisuus 9: Kuuloliitto ohjaa ja kouluttaa vapaaehtoisia sekä tukee heidän jaksamistaan eri keinoin.

5.4 Kuulosta huolehtiminen tuottaa hyvinvointia

Suomalainen väestö ikääntyy. Samalla lisääntyy huonokuuloisten määrä ja ikäkuulon kansanterveydellinen ja -taloudellinen merkitys. Ikääntyneillä hoitamaton kuulovamma voi tuoda muita negatiivisia terveysvaikutuksia, kuten muistiin ja tiedonkäsittelyyn liittyviä vaikeuksia ja masennusta. Toisaalta esteelliset toimintaympäristöt voivat aiheuttaa sen, että kuulovammainen eristäytyy ja jää sosiaalisten suhteiden ulkopuolelle. Sosiaalisten suhteiden väheneminen voi puolestaan aiheuttaa masennusta ja yksinäisyyttä. Monet eri tekijät voivat kietoutua yhteen ja joko heikentää tai vahvistaa kuulovammaisen pärjäämistä ja hyvinvointia.

Ikäkuuloa ei voi estää, mutta melusta johtuvia kuulovammoja voidaan estää. Kokonaismelualtistus yhteiskunnassa on voimakkaasti lisääntynyt, vaikka esimerkiksi melutasot konserteissa ovat alentuneet ja ammattitautina todettujen meluvammojen määrä on työsuojelutoimenpiteiden jälkeen laskenut. Siltikin meluvamma on vuosittain yleisin todettu ammattitauti. Melulle altistuminen tapahtuu nykyään erityisesti vapaa-ajan tilanteissa. Melulle altistuminen voi aiheuttaa myös korvien soimista, eli tin-

nitusta. Tinnitus on pitkään jatkuessaan ja vaikeassa muodossaan merkittävä terveyshaaste, joka vaikuttaa kokonaisvaltaisesti ihmisen hyvinvointiin. Myös ääniyliherkkyydellä voi olla suuria vaikutuksia arjen sujumiseen ja ihmisen jaksamiseen. Hyvä kuunteluympäristö vähentää tarvetta soittaa tai käyttää ääniä haitallisen voimakkailla tasoilla. Kuulon suojaaminen on tärkeää kaikissa eri elämänvaiheissa ja eri-ikäisenä.

Tavoite 10: Eri-ikäiset henkilöt osaavat huolehtia kuulostaan.

Toimenpidekokonaisuus 10: Kuuloliitto tiedottaa ja kouluttaa kuulon merkityksestä ja sen huolehtimisesta sekä vaikuttaa melun vähentymiseen.

Tavoite 11: Kuulovammaisten hyvinvointiin vaikuttavat sosiaaliset ja terveydelliset tekijät tunnistetaan laajemmin yhteiskunnassa.

Toimenpidekokonaisuus 11: Kuuloliitto osallistuu yhteiskunnallisiin verkostoihin ja tapahtumiin sekä tiedottaa laaja-alaisesti kuulovammaisten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä.

5.5 Kuuloliitto on aktiivisesti mukana kehittämässä kuulonkuntoutuksen palveluja sosiaali- ja terveystieteiden uudistuksessa

Kuuloliitolla on jäsenistönsä kautta ajantasainen kosketuspinta kuulonkuntoutuksen haasteisiin ja asiakkaiden tarpeiden kehittämiseen sote-järjestelmä-uudistuksen rinnalla. Kuulokojeen hankkiminen ja käyttö on vieläkin monelle ikäihmiselle haaste, jota voidaan sujuvilla ja oikea-aikaisilla palveluilla helpottaa. Kuulon apuvälineet kehittyvät jatkuvasti, jonka lisäksi yleistyvät älypuhelimien kuulokojesovellukset. Asiakkaan ja ammattilaisen suhde voi jatkossa muuttua, kun kuulokojetta käyttävällä on itsellään enemmän mahdollisuuksia apuvälineidensä käytön ja soveltamisen suhteen. Toisaalta kaikilla ihmisillä ei ole valmiuksia hyötyä tekniikan kehittämisestä vaan he tarvitsevat ohjausta ja neuvontaa kuulemisen teknologian käyttöönottoon ja soveltamiseen. Kuulokojeiden lisäksi teknologia tuo mukanaan muita kuulovammaisten arkea helpottavia laitteita ja sovelluksia.

Kuulonkuntoutuksen palvelut tarvitsevat kehittämistä erityisesti väestön ikääntyessä ja palvelutarpeiden lisääntyessä ja muuttuessa. Myös digitalisaatio muokkaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä. Ajanvarauksessa ovat lisääntyneet sähköinen asiointi sekä ohjausta ja neuvontaa annetaan sähköisesti. Osana sote-uudistusta vahvistetaan perustason palveluja sote-keskuksissa ja tuodaan sote-keskuksiin myös erityistason osaamista. Tulee varmistaa myös koulutettujen ammattilaisten, kuten audionomien, saatavuus. Audionomit ovat keskeisessä roolissa siinä, että ikäkuuloisten palveluja voidaan siirtää laajemmin sote-keskuksiin.

Koronaepidemia on tuonut uudenlaisia haasteita kuulonkuntoutuksen palvelujen järjestämiseen, koska sen aikana on kertynyt hoitojonoja ja palveluja on priorisoitu. On varmistettava, että kuulonkuntoutuksen palvelut eivät heikkene koronaepidemian

myötä. Jo tällä hetkellä joissakin sairaanhoitopiireissä on pitkät jonot tarkempiin kuulontutkimuksiin, kojeen uusintoihin ja säätöihin.

Vieläkin harva kuulovammainen saa muuta kuntoutusta kuin kuulon apuvälineen. Esimerkiksi kuulovammaisten ikäihmisten kuulokojeen käyttöä ja huonokuuloisena elämiseen sopeutumista tukee oikea-aikainen sopeutumisvalmennus ja kuntoutus. Sopeutumisvalmennus ja kuntoutus antavat eväitä myös kuulovammaisen läheiselle.

Tavoite 12: Yhä useampi kuulovammainen saa kuulon apuvälineitä sekä tukea ja ohjausta niiden käyttöön.

Toimenpidekokonaisuus 12: Kuuloliitto vaikuttaa sote-uudistuksen ja sote-sältölakien yksityiskohtiin ja soveltamiseen painottamalla apuvälineisiin investoimisen kannattavuutta.

Tavoite 13: Yhä useampi kuulovammainen saa apuvälineiden lisäksi laadukasta kuntoutusta, sopeutumisvalmennusta tai muita sote-palveluja.

Toimenpidekokonaisuus 13: Kuuloliitto vaikuttaa kuntoutusuudistuksen linjauksiin korostamalla kuulovammaisten kuntoutuksen merkitystä kuulovammaisen hyvinvoinnin kannalta.

Tavoite 14: Ikäkuuloisten kuulonkuntoutuksen palveluja saa sosiaali- ja terveyskeskuksista.

Toimenpidekokonaisuus 14: Kuuloliitto vaikuttaa tulevaisuuden sote-keskus-ohjelman yksityiskohtiin, audionomien koulutuksen kehittämiseen ja osallistuu alueellisiin kokeiluihin.

6. Talouden näkymät ja vaikutukset strategiakaudella 2021-2025

Yhteiskunnassa on käynnissä monia merkittäviä ilmiöitä ja uudistuksia, jotka vaikuttavat voimakkaasti taloudelliseen tilanteeseen sekä yhteiskunnassa että Kuuloliitossa. Veikkaus uudistaa toimintaansa entistä vastuullisemmaksi rahapelihaittojen vähentämiseksi. Erilaiset vastuullisuustoimet ja koronapandemian aiheuttamat muutokset pelitoiminnassa vaikuttavat merkittävästi järjestöjen saamiin avustuksiin. Veikkaus ja STEA ovat arvioineet, että sote-järjestöjen avustusmäärärahat tulevat laskemaan vuodesta 2021 alkaen. Lisäksi valtiovarainministeriö on esittänyt mittavia avustustasojen leikkauksia.

Vuonna 2020 yllättäen alkanut koronaepidemia on asettanut valtiot, yhteiskunnat, yritykset ja järjestöt merkittävien yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden eteen. Talous on monilla mittareilla painunut taantumaan ja puhutaan jopa lamasta, jollaista

maailma ei ole aiemmin kokenut. Suomessa kriisistä ulospääsyksi on ehdotettu erilaisia tukipaketteja ja elvyttämistoimia. Näiden jälkeen on kuitenkin todennäköisesti vuorossa myös kiristystoimia, kuten palvelujen ja etuuksien leikkaamista.

Vammaisten oikeudet ovat monesti taloudellisesti heikkoina aikoina joutuneet uhatuiksi ja niistä ollaan oltu ensimmäisenä leikkaamassa. Kuuloliiton tekemällä vaikuttamistyöllä on entistä suurempi merkitys tulevilla strategiakaudella vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Toisaalta Kuuloliitto joutuu myös itse kamppailemaan resursien ja rahoituksen riittävydestä.

Kuuloliiton taloustilanteeseen vaikuttavat myös omistamiensa kiinteistöjen ikä, puutteelliset huolto- ja korjaustoimenpiteet sekä niiden vaatimat mittavat korjaus- ja remonttitarpeet. Valkean talon kiinteistössä toimiminen edellyttää peruskorjauksia ja Kopolan kiinteistön käyttö taas vuosittaisia huolto- ja korjaustoimia.

Tulevalla strategiakaudella Kuuloliitto kehittää omaa varainhankintaa ja panostaa erityisesti yrityskumppanuuksiin ja uusien rahoituslähteiden löytymiseen. Varainhankinta tulee olemaan sekä vastuullista että näkyvää. Kuuloliitto tukee myös jäsenyhdistyksiä varainhankinnan kehittämisessä ja käyttöönotossa sekä kannustaa yhdistyksiä hakemaan myös omia avustuksia.

Talouteen vaikuttavat monet erilaiset tekijät, joista suurin osa on Kuuloliitosta riippumaton. Pärjätäkseen alati muuttuvassa ja epävarmassa taloudellisessa tilanteessa Kuuloliitto toimii joustavasti, ketterästi ja on valmis sopeutumaan ja muuttamaan toimintaansa taloudellisten reunaehtojen puitteissa.

7.**Toiminnan päämäärä:**

Yhteiskunta on kuulovammaiselle esteetön ja saavutettava.

Strategiset valinnat ja tavoitteet**5.1 Kuulovammaisten osallisuus opiskelussa, työelämässä, julkisissa palveluissa ja vapaa-ajalla toteutuu**

Tavoite 1: Kuulovammaisilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella eri oppiasteilla sekä tehdä töitä ja edetä urallaan.

Tavoite 2: Esteettömien kuunteluympäristöjen ja kuulovammaisten osallistumismahdollisuuksia tukevien palvelujen ja sovellusten määrä on lisääntynyt.

Tavoite 3: Viranomaisten ja palveluntarjoajien sähköinen viestintä on kuulovammaisille saavutettavaa.

Tavoite 4: Yhä useampi kuulovammainen saa yksilöllisiä tarpeita vastaavia tulkkauspalveluja, myös etätulkkauksena.

Tavoite 5: Yhteiskunnallisessa kokemustoiminnassa on mukana kuulovammaisten näkökulma ja asiantuntijuus.

5.2 Kuulovammaiset, Kuuloliitto ja kuuloyhdistykset ovat edelläkävijöitä yhteiskunnan digitalisaation hyödyntämisessä

Tavoite 6: Saavutettavat digitaaliset palvelut ja digituki ovat kuulovammaisten saatavilla eri puolella Suomea.

Tavoite 7: Kuuloyhdistyksillä on valmiudet tarjota saavutettavia digitaalisia vertais- ja vapaaehtoistoiminnan muotoja.

5.3 Kuuloliiton ja kuuloyhdistysten toiminta on ajanmukaista ja avointa kaikille toimijoille

Tavoite 8: Kuuloliitolla ja kuuloyhdistyksillä on kevyesti hallinnoitua toimintaa.

Tavoite 9: Kuuloliitolla ja kuuloyhdistyksillä on osaavia ja sitoutuneita järjestötoimijoita.

5.4 Kuulosta huolehtiminen tuottaa hyvinvointia

Tavoite 10: Eri-ikäiset henkilöt osaavat huolehtia kuulostaan.

Tavoite 11: Kuulovammaisten hyvinvointiin vaikuttavat sosiaaliset ja terveydelliset tekijät tunnistetaan laajemmin yhteiskunnassa.

5.5 Kuuloliitto on aktiivisesti mukana kehittämässä kuulonkuntoutuksen palveluja sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistuksessa

Tavoite 12: Yhä useampi kuulovammainen saa kuulon apuvälineitä sekä tukea ja ohjausta niiden käyttöön.

Tavoite 13: Yhä useampi kuulovammainen saa apuvälineiden lisäksi laadukasta kuntoutusta, sopeutumisvalmennusta tai muita sote-palveluja

Tavoite 14: Ikäkuuloisten kuulonkuntoutuksen palveluja saa sosiaali- ja terveyskeskuksista